

WAARNEMINGEN AANGAANDE HET HOUDEN EN DE VOORTPLANTING VAN *PYTHON CURTUS*.

Door: Regis Opferman, 14 Starling, Pueblo, Colorado 81005, U.S.A.

Inhoud: Inleiding - De natuurlijke woonplaats - Het omgaan met de dieren - Het eten - Huisvesting - Temperatuur, luchtvochtigheid en licht - Voortplanting - Zorg voor eieren en jongen - Diskussie - Literatuur.

INLEIDING

De bloedpython (*Python curtus*) is een kleurrijke en indrukwekkende vertegenwoordiger van de python-groep. Ondanks de bescheiden lengte (1,5-3 m), de schitterende kleuren en het feit dat ze in de loop der tijden in grote aantallen zijn ingevoerd, ziet men ze toch weinig in dierentuinen en privé-kollekties. Daar zijn verschillende factoren verantwoordelijk voor, onder andere een onvoorspelbaar temperament en het weigeren van voedsel in gevangenschap. Vandaar dan ook dat er zelden voortplanting plaatsvindt in gevangenschap. Zelfs wanneer men redelijk succes heeft dan blijven de dieren gevoelig voor longaandoeningen ten gevolge van het afkoelen in de winter; ze sterven er aan of het worden slecht uitziende dieren.

De meeste narigheden kunnen voorkomen worden door een juiste behandeling. Dit artikel zal dan ook een aantal belangrijke factoren die het houden van deze dieren in gevangenschap beperken, en een aantal methoden die deze problemen met succes te lijf kunnen gaan, behandelen.

Verder zijn er resultaten opgenomen over het met succes kweken van *Python curtus*.

DE NATUURLIJKE WOONPLAATS

Terwijl veel houders van *Python curtus* er niet in slaagden ze zelfs maar gedurende een paar maanden gezond te houden, hebben anderen ze gedurende jaren zonder problemen verzorgd (Paine, 1982). Het feit dat ze uitstekend gedijen in hun natuurlijke biotoop, getuige de grote importen, suggereert dat de normale condities om pythonsoorten in gevangenschap te houden, niet adequaat zijn voor deze soort. De logische benadering van het probleem om deze dieren te houden is om hun bestaan in het wild te bestuderen voor aanwijzingen ten aanzien van hun specifieke behoeften. Zij komen voor op het Maleisisch Schiereiland, Borneo en Sumatra (Schmidt, 1957). Hun ekologische plekjes zijn gewoonlijk poelen, rivieren en andere watergebieden. Hier liggen ze aan de rand van het water vaak versholen in de modder en begroeiing met alleen de kop er bovenuit, wachtend op een prooi, die bestaat uit knaagdieren en vogels.

Vlakbij de evenaar is de temperatuur het hele jaar door 27°C met fluktuaties van slechts 1 à 2°C tussen de seizoenen en van 3 à 5°C tussen dag en nacht. Er valt veel regen en de vochtigheid ligt gewoonlijk boven 80% en blijft zelfs gedurende het "droge" seizoen boven 70%. De moessons van november en december zorgen voor het koelste deel van het jaar. Gebaseerd op deze feiten werd hun verblijf ingericht in nabootsing van hun natuurlijke habitat. Ook werd ervoor gezorgd dat het verblijf makkelijk was schoon te maken ten behoeve van de handhaving van de hygiëne.

HET OMGAAN MET DE DIEREN

Verschillende bloedpythons die in mijn kollektie waren opgenomen, werden verondersteld bijterig te

zijn. Terwijl veel dieren zich enorm opwonden wanneer ze werden opgepakt, waren beten zeldzaam. Wanneer men de dieren achter de kop vastpakt zullen ze vaak proberen te bijten of zich ontlasten. Maar door de handen over de bodem van het terrarium onder de dieren te laten glijden, kunnen de dieren snel en voorzichtig opgetild worden en uit hun terrarium verwijderd worden, vóórdat ze klaar zijn om te bijten. Wanneer de dieren blijven kruipen verplaatst men de open hand naar het voorste deel van het lichaam net zolang tot ze rustig zijn. De lastigste dieren waren snel rustig, wanneer ze op deze manier opgetild werden. Deze aanpak resulteerde in veel makkelijker hanteerbare slangen.

HET ETEN

Er zijn verschillende technieken om bloedpythons aan het eten te krijgen (Bowser, 1979). Toch hongerden vele dieren in gevangenschap zich dood. Sommige gebruikte methoden zijn zeer bewerkelijk, zoals het kreeëren van een miniatuur moeras. De auteur heeft gebruik gemaakt van zulke methoden en alle dieren gingen eten. Omdat een bloedpython een zwaargebouwd dier is met een trage stofwisseling, kan een gezond dier verschillende maanden vasten, zonder hierdoor ziek te worden en met slechts gering gewichtsverlies. Daarom moet men geen dwangvoeding toepassen, omdat het dier dan nog meer gespannen raakt. Over het algemeen zijn bloedpythons niet zulke agressieve eters als de meeste andere pythonsoorten. Het met succes laten eten is nauw verbonden met optimale temperatuur, vochtigheid en schuilplaatsen. Om een weerspanning dier aan het eten te krijgen zijn belangrijk: geduld, niet storen en het aanbieden van een grote variëteit aan voedsel. Te vaak probeert men teveel tegelijk. Laat het dier wennen aan zijn verblijf. Gewoonlijk zal het met zijn kop buiten de schuilplaats gaan

liggen. Dan moet men een knaagdier of vogel om de paar dagen aanbieden. Men moet het dier niet bang maken. Ook moet men geen levend voer achterlaten, omdat die de python kunnen verwonden. Dood of ongevaarlijk voer moet 's nachts in het terrarium worden gelaten, omdat veel bloedpythons niet onmiddellijk het voedsel willen aanpakken, maar wel een paar uur later.

Alle bloedpythons, die door de auteur worden gehouden, zijn na verloop van tijd gaan eten. De langste vastenperiode duurde vijf maanden. Een dier dat elders meer dan een jaar niet had gegeten, werd als laatste toevlucht aan de auteur gegeven. Verschillende soorten voedsel en verschillende soorten terraria, inclusief een moerasomgeving waren zonder succes geprobeerd. Twee dagen na aankomst werd een levende gerbil aangeboden en de slang vloog uit zijn schuilplaats, wurgde en at het. Levende gerbils waren nooit geprobeerd. Een ander exemplaar dat ratten en kuikens had geweigerd begon dode ratten te eten, waarvan de koppen waren ingewreven met ingewanden van kuikens. Het favoriete voedsel van de bloedpython is waarschijnlijk kuikens en sommige weigeren al het andere. Eenmaal aan het eten zullen de meeste hun dieet wel uitbreiden naar knaagdieren en/of vogels. De meeste eten het best in de schemering of 's nachts. De dieren in de kollektie werden iedere 1-2 weken afhankelijk van hun lichaamsgewicht gevoerd, waarbij zorgvuldig werd gelet op een goed lichaamsgewicht zonder de dieren apathisch te maken. Het voer bestond uit dode ratten en soms twee weken oude, ontdoode diepvrieskuikens. De ratten worden ongeveer eenmaal per maand besprenkeld met Vionate en Theralin. De auteur denkt dat het belangrijk is, dat het maag-darmkanaal van het voederdier vol voer zit; daarom voedert hij geen pasgeboren kuikens.

Kortom, na voldaan te hebben aan de vereisten van temperatuur, vochtigheid en veiligheid (schuil-

plaatsen), zijn geduld en experimenteren met verschillende soorten voedsel aanvullende factoren, die vaak noodzakelijk zijn om vrijwillig eten te bewerkstelligen.

HUISVESTING

De dieren werden individueel gehouden in houten hokken van 30x120x60 cm (hxbxd) met een plexiglas voorzijde. Nylon horregaas bedekte de ventilatiegaten (6x10 cm) aan weerszijden van het terrarium. Deze konden naar behoefte afgedekt worden met 4 mm dik plastic om temperatuur en vochtigheid te veranderen. Elk exemplaar had in het begin een aan zijn grootte aangepast houten schuilhok. Dit werd later vervangen door repen onbedrukt wit papier waar de slang zich onder kon verbergen. Als slechts één schuilplaats werd gegeven, dan trokken de dieren zich altijd dáárin terug, ondanks optimale temperatuur en andere omgevingsfactoren. De bodem van het terrarium was bedekt met krantenpapier. Papier heeft verschillende voordelen boven sphagnum, houtkrullen en ander materiaal. Het is hygiënischer, het wordt niet zo snel gegeten, en het kan makkelijk worden verwijderd.

Een grote plastic kom bevatte water. Een keer per dag werd er stevig gesproeid in de terraria, maar niet op de dieren zelf om te voorkomen dat ze afkoelden door verdamping.

TEMPERATUUR, LUCHTVOCHTIGHEID EN LICHT

Als lichtbron fungeerde het natuurlijke zonlicht door de ramen. De lichtperiode varieerde dus met de seizoenen in dit gebied (Colorado). De warmte kwam van porcelijnen lampen, gecontroleerd door een thermostaat met een afwijking van 1°C.

Er zitten twee warmtelampen in elk terrarium. Eén lamp was verbonden met een fotocel buiten, die de

Foto 1. *Python curtus*. Foto: R. Opferman.

Foto 2. *Python curtus*. Foto: R. Opferman.

lamp bij dageraad in- en bij schemering uitschakelde. De tweede, die minder warmte gaf, bleef voortdurend ingeschakeld. De warmtelampen zorgden voor een temperatuurverloop van 1,5°C in het terrarium. De temperatuur werd overdag op 27-30°C gehouden en 's nachts op 26-27°C. De vochtigheid varieerde tussen 75 en 80% gedurende het gehele jaar.

VOORTPLANTING

Gedurende de periode waarover hier verslag wordt gedaan waren er twee maal twee exemplaren van een voor voortplanting gewenste grootte en leeftijd. Op 27 oktober 1982 was de temperatuur omlaag gebracht naar 25,5°C overdag en 23°C 's nachts. Dit werd gedurende drie weken zo gehouden. Eén vrouwtje dat moest gaan vervellen werd slechts tot 25,5°C afgekoeld, zowel overdag als 's nachts. Om het paren te bevorderen werden de mannetjes eerst gescheiden van de vrouwtjes gehouden. Het rode paar paarde op 8, 9, 10 en 19 november en 28 december. Het oranje paar, waarvan het vrouwtje maar weinig was afgekoeld paarde op 8 november en 12 en 18 december 1982. De copulatie duurde bij beide paren vaak de hele dag. Op 14 november 1982 was de temperatuur weer terug gebracht op het oude niveau. Na afloop van de paartijd werd een warme plek gecreëerd door een verwarmingsplaatje verbonden met een thermostaat onder het terrarium van de vrouwtjes. De temperatuur op die warme plek was ongeveer 32°C. Gewoonlijk lagen de vrouwtjes vlak naast de warme plek, maar niet er boven op. Het oranje vrouwtje at gewoon door en bleek niet drachtig te zijn. Het rode vrouwtje at op 13 december 1982 en weigerde daarna voedsel. Haar lichaamsgewicht was aan de lage kant. Ze begon zwaarder te lijken in begin februari in het achterste derde deel van haar lijf. Ze vervelde op 6 maart 1983. Op zes april 1983 lag ze rond zestien eieren waar-

van één, zo groot als een golfbal, onbevruucht bleek.

ZORG VOOR EIERN EN JONGEN

De eieren werden verwijderd, gewogen en gemeten, en in twee doorzichtig plastic dozen gelegd (zie foto's). Ze wogen tussen 90 en 100 g en waren 140 tot 160 mm lang. Vermiculiet en water in gewichtsverhouding 1:1 werd als substraat gebruikt in een doos. Ondergedompeld en daarna stevig uitgeknepen sphagnum werd als substraat gebruikt in de tweede doos. Sphagnum werd ook gebruikt om beide groepen eieren licht af te dekken. De twee dozen werden in een broedstoof geplaatst en op ongeveer 30°C gehouden. De eerste groep eieren kwam tussen 5 en 7 juni 1983 uit, de tweede groep eieren tussen 9 en 11 juni 1983. Alle eieren kwamen uit, wat vijftien gezonde jongen opleverde.

Uit elke doos kwamen twee vrouwelijke jonge dieren. Het gewicht van de jongen bedroeg 90-105 g en hun lengte was 33-37 cm. De eieren wogen juist voor het uitkomen 140-160 g. De jongen werden individueel gehuisvest in plastic dozen met keukenpapier als substraat, en verder een schuilplaats en een waterbak. Er waren ventilatiegaten geboord in de bovenkant van de dozen.

Het duurde drie weken voordat het eerste dier vervelde. Ze weigerden allemaal nestjonge muizen of ratten gedurende de eerste maand. Dit schijnt een normaal patroon te zijn bij jonge bloedpythons.

DISKUSSIE

Python curtus kan een waardevolle aanvulling zijn voor elke kollektie. Ze kunnen het gedurende vele jaren in gevangenschap uit houden, mits aan hun specifieke behoeften tegemoet wordt gekomen. Ze doen het goed bij hoge temperaturen en een hoge

luchtvochtigheid. Te lage temperaturen en te lage luchtvochtigheid kunnen ademhalingsmoeilijkheden veroorzaken. Men moet infecties zien te voorkomen, omdat antibiotica vergiftigingsverschijnselen kunnen veroorzaken, vooral antibiotica uit de groep van aminoglycosides (Ross, 1981). Het verdient daarom aanbeveling in de literatuur te zoeken naar voor deze dieren geschikte doseringen van antibiotica en bij deskundigen te informeren, alvorens je met een kuur begint. Buitensporige afkoeling en te lage vochtigheid moeten worden vermeden, vooral tijdens vervoer en vervelling, omdat zij gevoeliger zijn dan de meeste andere soorten. Bijna alle dieren gaan eten als de noodzakelijke omgevingsfactoren en het juiste voedsel aanwezig zijn. Wanneer ze hun omgeving geaksepteerd hebben en goed eten, moet zeker een poging tot voortplanting worden gedaan. Omdat ze uit een warm klimaat komen, is slechts een minimale afkoeling voor een vruchtbare paring voldoende. Dit wordt ook door andere liefhebbers bevestigd (Lawrence, 1982). De broedverzorging van de eieren en de zorg voor de jongen is gelijk aan die van de meeste pythons.

LITERATUUR

- Bowser, D., 1979. An effective method to induce feeding in wild caught, adult blood pythons (*Python curtus*). Notes from NOAH 6 (5): 4-6.
- Lawrence, D., 1982. Personal communication.
- Paine, F., 1981. Personal communication.
- Ross, R.A., 1981. Management of gram negative diseases in captive reptiles. Proceedings of the Fifth Annual Reptile Symposium on Captive Propagation and Husbandry, 30-40.
- , 1978. The Python Breeding Manual. Institute for Herpetological Research. Stanford, CA.

Schmidt, K.P., 1957. Living Reptiles of the World.
Doubleday & Co., Inc. Garden City, NY.